

Muadibo mokymas tapo žaidimų aikštele mokytiems, prietaringiems ir sugedusiems. Muadibas mokė harmoningo gyvenimo būdo – tokio būdo gyventi, kuriuo remdamasis žmogus įveikia Visatos nuolat kuriamas kliūtis. Jis sakė, kad žmonija vis dar vystosi ir šis vyksmas niekada nesibaigs. Jis mokė, kad ši evoliucija vyksta keisdama tik amžinybei suvokiamus principus. Ir kaip pagedęs mąstymas gali žaisti tokiais dalykais?

Mentato Dankano Aidaho žodžiai

Ant tamsiai raudono kilimo, dengiančio urvo grindų uolieną, blykstelėjo šviesos dėmelė. Šviesos šaltinio neregėti, ji klaidžiojo tik raudonu audiniu, padarytu iš prieskonio pluošto. Maždaug dviejų centimetrų skersmens padrikai judantis apskritimas dabar ištįso iki ovalo formos. Aptikęs tamsiai žalią lovos kraštą, šoktelėjo viršun, ant patalų išsikreipė.

Po žalia antklode gulėjo vaikas rūdžių spalvos plaukais, veidukas dar apvalinas, kūdikiškai putlus, plati burna – kūnelis ne lieknas ir užskurdęs kaip fremenų, bet ir ne išpampęs nuo vandens kaip kito pasaulio gyventojų. Užmerktais vokais perbėgus švieselei, kūnelis pasimuistė. Švieselė užgeso.

Dabar girdėti tik lygus kvėpavimas ir silpnas, raminantis, iš aukštai virš olos stovinčios vėjų gaudyklės į lietaus talpyklą besirenkančio vandens tekšt tekšt tekšt.

Patalpoje vėl sužibo šviesa – šiek tiek didesnio spindulio, keliais liumenais ryškesnė. Šįkart šaltinis nuspėjamas ir judėjo: durų arką kambario

pakraštyje užgriozdė pavidalas su gobtuvu, tai jis švietėsi kelią. Kambaryje vėl klaidžiojo spindulys, tarsi kažin ko ieškojo. Skleidė grėsmę, nuolatinį nepasitenkinimą. Stengdamasis nepažadinti miegančio vaiko, stabtelėjo ties grotuotu ortakiu viršutiniame kambario kampe, tikrino storus žalios ir aukso spalvų gobelenus, teikiančius minkštumo akmeninėms sienoms.

Švieselė užgeso. Pavidalas su gobtuvu pasitraukė į arkinių durų šoną, išdavikiškai sušlamėjo drabužis. Visi, bent kiek pažįstantys Tabro sičą, iškart suprastų, kad čia Stilgaras, sičo naibas, sargas našlaičių dvynių, kurie vieną dieną sės į tėvo Polo Muadibo sostą. Stilgaras naktį dažnai tikrindavo dvynių kambarius – pirma visada kambarį, kur miegodavo Ganima, o tada čia, gretimame kambaryje, įsitikindavo, kad Letas saugus.

Koks aš senas kvailys, – pamanė Stilgaras.

Pačiupinėjo šaltą žibintuvėlio paviršių, vėl prikabino prie kilpos ant diržo. Stilgarą žibintuvėlis erzino, nors buvo nuo jo priklausomas. Šis daiktas – išmanus Imperijos instrumentas, galintis aptikti didelius gyvus kūnus. Bet karališkuosiuose miegamuosiuose – tik miegantys vaikai.

Stilgaras suprato, kad jo mintys ir jausmai – tarsi ši šviesa. Niekaip nepavyko įveikti nerimą keliančio vaizdinio. *Tą judesį valdė neapčiuopiama didesnė galia.* Ir atvedė jį iki šios akimirkos, kai pajuto susikaupusią grėsmę. Čia ilsėjosi magnetas, iš Visatos sutraukiantis visas didybės svajas. Čia miega laikinieji turtai, pasaulietinė valdžia ir pats galingiausias mistinis talismanas – tikras dieviškasis Muadibo religinis palikimas. Šie dvyniai – Letas ir jo sesuo Ganima, – sutelkę nuostabią galią. Kol jie gyvi, Muadibas, nors ir miręs, gyvas per juos.

Čia ne vien devynmečiai vaikai, jie – gamtos jėga, juos garbins ir jų bijos. Polo Atreido, tapusio Muadibu, visų fremenų Mahdi, vaikai. Muadibas sukėlė žmonijos sprogamą, iš šios planetos į džihadą leidosi fremenai, skleidami savo įkarštį per visą žmonių gyvenamą Visatą, keldami religinės valdžios bangą, jos visagalybė įspaudė žymę visose planetose.

Vis dėlto Muadibo vaikai tėra kūnas ir kraujas, – mąstė Stilgaras. – Du paprasčiausi dūriai manuoju peiliu, ir jų širdys sustotų. Jų vanduo sugrįžtų genčiai.

Jo protas net sukibirksčiavo nuo tokios minties.

Nužudyti Muadibo vaikus!

Bet per daugelį metų Stilgaras išmoko tyrinėti save. Suprato, iš kur atėjo tokia baisi mintis. Atėjo iš prakeiktųjų kairiosios rankos, o ne iš palaimintųjų dešinėsios. Gyvybės *ajatas* ir *burhanas* nebe daug ką turi jam pasakyti. Kadaisė jis išdidžiai laikė save fremenu, dykumą – drauge, šią planetą mintyse vadino Kopa, o ne Arakiu, kaip ji pažymėta visuose Imperijos žvaigždėlapuose.

Kaip viskas buvo paprasta, kai mesijas mums tebuvo svajonė, – mintijo jis. – Radę savo Mahdi, mes Visatoje paskleidėme nesuskaičiuojamas svajones apie mesiją. Visos džihado pavergtos tautos dabar svajoja apie pasirodysiantį vadą.

Stilgaras metė žvilgsnį į tamsoje skendintį miegamąjį.

Jei mano peilis išvaduoatų tas visas tautas, ar jos padarytų mane mesiju?

Buvo girdėti, kaip lovoje neramiai vartosi Letas.

Stilgaras atsiduso. Nepažinojo Atreido senelio, kurio vardą gavo vaikas. Bet daug kas kalbėjo, kad Muadibas moralinę galią paveldėjo iš jo. Ar tos šiurpios *teisingumo* savybės naujoje kartoje nebus? Stilgaras nepajėgė atsakyti į šį klausimą.

Jis mąstė: *Tabro sičas yra mano. Aš čia valdau. Esu fremenų naibas. Be manęs ir Muadibas nebūtų iškilęs. O dabar šitie dvyniai... Per Čani, jų motiną ir mano giminaite, jų gyslomis teka mano kraujas. Aš esu čia su Muadibu, Čani ir kitais. Ką padarėme savo Visatai?*

Stilgaras negalėjo paaiškinti, kodėl tokios mintys ateidavo naktį ir kodėl jausdavosi dėl jų toks kaltas. Jis susigūžė po apsiaustu su gobtuvu. Tikrovė jokių būdu nėra sapnas. Draugiškoji dykuma, besidriekusi nuo vieno ašigalio iki kito, susitraukė iki pusės. Plėsdamasi mitinė rojaus žaluma tik daugino nusivylimą. Ir čia ne sapnas. Keičiantis planetai keitėsi ir Stilgaras. Tapo daug subtilesnis nei anksčiau vadovaudamas sičui. Dabar suvokė daug dalykų – kas yra valstybės valdymo menas ir kokios sunkios menkiausią sprendimų pasekmės. Bet šis žinojimas ir subtilumas lyg plonas apvalkalas dengė geležinę paprastesnio ir tarsi nulemtą suvokimo šerdį, ir ta senesnė šerdis jį ragino, maldavo grįžti prie sveikesnių vertybių.

Rytiniai sičo garsai ėmė trikdyti mintis. Žmonės pradėjo judėti po urvą. Jis skruostais pajuto lengvą vėjelį: žmonės išeidavo pro durų užsklandas į priešaušrio tamsą. Vėjelis Stilgarui bylojo apie nerūpestingumą. Tankiai gyvenantys žmonės griežtai nebesilaikė senųjų dienų vandens disciplinos. Ir kam, jei šioje planetoje jau lyja, slenka debesys, o aštuoni fremenai buvo

užlieti ir žuvo kilus potvyniui sezoniškai išdžiūstančios upės vagoje? Iki tol Kopus kalboje nebuvo žodžio *nuskendo*. Bet čia jau nebe Kopa, čia Arakis... ir šis rytas atneša įvykių kupiną dieną.

Jis mąstė: *Džesika, Muadibo motina ir šių valdovo dvynių močiutė, šiandien grįžta į mūsų planetą. Kodėl nutraukia savanorišką tremtį būtent dabar? Kodėl iškeičia saugų švelnaus klimato Kaladaną į Arakio pavojus?*

Buvo ir kitų rūpesčių: ar ji pajus Stilgaro abejones? Juk yra ragana bene geseritė, kuo puikiausiai perėmusi seserijos mokymą, ir Šventoji Motina. Tokios moterys įžvalgios ir pavojingos. Ar ji įsakys jam užkristi ant peilio, kaip buvo įsakyta Lieto-Kainso budeliui?

Ir ar paklusčiau? – svarstė jis.

Į šį klausimą atsakymo ieškoti neverta, bet dabar jis pradėjo galvoti apie Lietuvą-Kainą, planetologą, kuris pirmas užsikepė dykumą, besidriekiančią per visą Kopą, paversti žmonėms palankesne žalia planeta. Tokia ji dabar ir tampa. Lietas-Kainsas – Čani tėvas. Be jo nebūtų svajonės, Čani ir valdovo dvynių. Ši trapi grandinė Stilgarą trikdė.

Ir kaip mes čionai susitikome? Kaip sumišome? Dėlei kokio tikslo? Ar manoji pareiga viską užbaigti, sunaikinti šią galingą sąjungą?

Stilgaras atpažino savyje baisų postūmį. Juk gali taip pasirinkti, paminti meilę, šeimą ir atlikti, ką kartais tenka padaryti naibui: dėl genties gėrio priimti mirtį nešantį sprendimą. Viena vertus, tokia žmogžudystė reikštų išdavystę ir žiaurumą. *Žudyti vaikus!* Visgi jie – ne vien vaikai. Jie valgė melnžą, dalyvavo sičo orgijoje, ieškojo dykumoje smėlio upėtakių, žaidė kitus fremenų vaikų žaidimus ir... dalyvavo Karališkojoje taryboje. Tokie maži vaikai, bet jau tokie išmintingi, kad priklauso Tarybai. Kūnai jų vaikiški, bet patirtis – kaip senių, gimdami jie atsinešė visą genetinę atmintį, šturpinantį suvokimą, išskiriantį jų tetą Aliją ir juodu iš visų žmonių.

Daugybę naktų Stilgaras pagaudavo save, mintijantį apie šį *skirtumą*, bendrą dvyniams ir jų tetai; daugybę kartų jį iš miego pažadino ši kankynė, išsklaidydavo sapnus ir atveddavo iki dvynių miegamųjų. Dabar aišku, iš kur tos abejonės. Negebėjimas priimti sprendimo irgi yra sprendimas – jis tai suprato. Šie dvyniai ir jų teta pabudo gimdoje, ten pažino visus pirmtakų perduotus prisiminimus. Taip nutiko dėl priklausomybės nuo prieskonio, motinų priklausomybės nuo prieskonio – ledi Džesikos ir Čani. Ledi Džesika

pagimdė sūnų Muadibą dar neturėdama priklausomybės. O Aliją – jau būdama priklausoma. Tai tapo aišku peržvelgus įvykius. Per nesuskaičiuojamas kartas vykdoma bene geserčių veisimo programa priėjo iki Muadibo, bet seserijos planuose nebuvo minimas melanžas. Ak, jos apie šią galimybę žinojo, bet baiminosi jos ir vadino *Šlykštybe*. Tai ir liūdniausia. Šlykštybė. Tokiam vertinimui reikia turėti priežasčių. Ir jei Aliją vadindavo Šlykštybe, tas pats turėtų būti taikoma ir dvyniams, nes Čani irgi buvo priklausoma, kūnas įsodrintas prieskonio, ir jos genai suveikė su Muadibo genais.

Stilgaro mintys karštingai blaškėsi. Jokios abejonės, kad dvyniai pralenkė savo tėvą. Tik kuria kryptimi? Berniukas kalbėjo apie gebėjimą *būti* savo tėvu ir tai įrodė. Dar kūdikis Letas atskleidė prisiminimus, priklausiusius vien Muadibui. Ar toje plačioje prisiminimų skalėje lūkuriavo ir kiti protėviai – protėviai, kurių įsitikinimai ir įpročiai sukėlė nenusakomus pavojus gyviesiems?

Šlykštybės, taip kalbėjo raganos bene geseritės. Visgi seserija troško šitų vaikų genetinio paveldo. Raganos gviešėsi spermos ir kiaušinėlio be juos pagaminusio liūdno kūno. Ar todėl šįkart grįžta ledi Džesika? Ji nutraukė ryšius su seserija, norėdama likti su savo hercogu, bet sklido gandai, kad vėliau grįžo pas bene geserites.

Galėčiau užbaigti visas tas svajones, – mąstė Stilgaras. – Kaip būtų paprasta.

Ir vėl nusistebėjo, kad svarsto tokį pasirinkimą. Argi Muadibo dvyniai atsako už realybę, griauančią kitų žmonių svajones? Ne. Jie tiesiog yra lęšis, per kurį plūsdama šviesa atskleidžia naujus Visatos pavidalus.

Kankinamas jo protas prisiminė ankstesnius fremenų tikėjimus, ir jis pagalvojo: *Dievo įsakymas ateina, tad neskubink jo. Dievui priklauso rodyti kelią; kai kurie nuo jo nukrypsta.*

Labiausiai Stilgarą liūdino Muadibo religija. Kodėl jie iš Muadibo padarė dievą? Kam sudievinėti žmogų, kuris yra kūnas? Muadibo *Auksinis gyvybės eliksiyras* sukūrė biurokratinę pabaisą, pamynusią žmonių reikalus. Susivienijo vyriausybė ir religija, ir įstatymo laužymas virto nuodėme. Piktžodžiavimo kvapas lyg dūmai gaubė net menkiausią abejonę dėl vyriausybės įsakų. Maištininkams grasinta pragaro ugnimi ir jie teisuoliškai smerkti.

Bet vyriausybės įsakus leido žmonės.

Stilgaras liūdnei purtė galvą nepastebėdamas tarnų, kurie atėjo į karališkąjį prieškambarį atlikti rytinių pareigų.

Jis pirštais čiuopė krispeilį prisimindamas jo simbolizuojamą praeitį ir galvodamas, kad ne kartą iš tiesų pritarė maištininkams, kurių bevaisiai sukilimai numalšinti jo paties nurodymu. Mintys tiesiog šėlo sutrikusios, ir Stilgaras labai norėjo sužinoti, kaip jas sutramdyti, grįžti prie paprastumo, kurį šis peilis reiškė. Bet Visata negrįš. Tai didžiulis variklis, nukreiptas į pilką nebūties tuštumą. Jo peilis, net ir atnešęs mirtį dvyniams, tiesiog atsimuštų į tuštumą, paleistų naują sudėtingą grandinę, ir ši išsitetų per žmonijos istoriją, sukurtų naujus chaoso proveržius, ragintų žmoniją išmėginti naujas tvarkos ir netvarkos formas.

Stilgaras atsiduso ir susivokė, kad aplinkui juda žmonės. Taip, tie patarnautojai reiškia tam tikrą tvarką aplink Muadibo dvynius. Jie atlieka vieną judesį po kito, patenkindami visus čia iškylančius poreikius. *Bus geriausia sekti jų pavyzdžiu, – tarė sau Stilgaras. – Bus geriausia stoti akistaton su tuo, kas nutiks, tada, kai nutiks.*

Bet vis dar esu patarnautojas, – priminė jis sau. – Mano šeimininkas yra Dievas Gailestingasis, Atjaučiantysis. Ir mintyse išdeklamavo: „Žinoma, mes jiems ant kaklų iki pat smakro užmaukšlinome pančius, kad jų galvos liktų iškeltos; mes padėjome užtvarą prieš juos ir už jų; ir pridengėme juos, kad nieko nematyti.“

Taip buvo rašoma senojoje fremenų religijoje.

Stilgaras pats sau linktelėjo.

Numatyti kitą akimirką, jos laukti, kaip gebėjo Muadibas, matęs nuostabias ateities vizijas, – tokia galia veikė priešingai nei žmonių reikalai. Atsirado naujų sprendimų. Nusimesti pančiai gali pasirodyti kaip eilinė Dievo užgaida. Dar vienas sudėtingas, paprastam žmogui nesuvokiamas dalykas.

Stilgaras atitraukė ranką nuo peilio. Pirštai, jį prisiminę, virpėjo. Bet į pravirą smėlio kirmino gerklę kadaisė slydę ašmenys liko makštyse. Stilgaras žinojo, kad dabar neištrauks šių ašmenų ir jais nežudys dvynių. Apsisprendė. Geriau išlaikys seną dorybę, kurią jis vis dar vertino: ištikimybę. Tariamai suprantama painiava geriau nei tai, kas nepasiduoda supratimui. Dabartis geriau nei svajonių ateitis. Kartumas burnoje Stilgarui priminė, kokios tuščios ir atstumiančios gali būti svajonės.

Ne! Su svajonėmis baigta!